

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๘ คน มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในการมีส่วนร่วมผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๔.๕ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๔.๖ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหลักอุปนิสัยธรรม โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของประชาชนในการมีส่วนร่วมผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๘)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	๑๗๖	๔๗.๘๐
- หญิง	๑๙๒	๕๒.๒๐
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐
อายุ		
- ๑๘ - ๓๐ ปี	๖๖	๑๗.๙๐
- ๓๑ - ๔๐ ปี	๘๓	๒๒.๖๐
- ๔๑ - ๕๐ ปี	๑๓๗	๓๗.๒๐
- ๕๑ - ๖๐ ปี	๖๗	๑๘.๒๐
- ๖๑ ปีขึ้นไป	๑๕	๔.๑๐
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	๑๔๘	๔๐.๒๐
- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๑๗๒	๔๖.๗๐
- อนุปริญญา	๒๒	๖.๐๐
- ปริญญาตรีขึ้นไป	๒๖	๗.๑๐
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
- รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓๕	๙.๕๐
- ธุรกิจส่วนตัว	๑๘	๔.๙๐
- รับจ้างทั่วไป	๘๖	๒๓.๔๐
- เกษตรกร	๒๐๔	๕๕.๔๐
- อื่น ๆ	๒๕	๖.๘๐
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

รายได้ต่อเดือน		
- ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๘๒	๗๖.๖๐
- ๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๗	๑๕.๕๐
- ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๙	๒.๔๐
- ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๐	๕.๔๐
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๐ รองลงมาชาย จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๐

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๐ รองลงมา มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๐ และมีอายุตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๐ รองลงมา ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๐ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๐ และระดับอนุปริญญา จำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกร จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๕.๔๐ รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๐ รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๐

รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๐ รองลงมาคือ มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ และมีรายได้ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงดำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผลกระทบ และปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงดำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม
(n = ๓๖๘)

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการ ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัด ลำพูน	ระดับการ มีส่วนร่วม		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๓.๐๙	๐.๐๔๕	ปานกลาง
๒.	ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	๓.๑๑	๐.๐๘๖	ปานกลาง
๓.	ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๓.๑๔	๐.๑๕๓	ปานกลาง
๔.	ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	๓.๔๓	๐.๓๐๒	ปานกลาง
รวม		๓.๑๙	๐.๒๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$ = ๓.๑๙, S.D = ๐.๒๑๗) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน แล้วพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๔๓, S.D. = ๐.๓๐๒) รองลงมาคือ
ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}$ = ๓.๑๔, S.D = ๐.๑๕๓), ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ
($\bar{X}$ = ๓.๑๑, S.D = ๐.๐๘๖) และด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน อยู่ในระดับน้อยสุด ($\bar{X}$ = ๓.๐๙,
S.D = ๐.๐๔๕)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมคิด
วางแผน

(n = ๓๖๘)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
๑.	ประชุมแสดงความคิดเห็นและร่วมการวางแผนกิจกรรมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๐	๐.๙๗๖	ปานกลาง
๒.	ตัดสินใจในการวางแผนด้านการป้องกันทรัพยากรป่าไม้กับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓.๐๑	๐.๙๖๑	ปานกลาง
๓.	ร่วมสำรวจและวางแผนกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าเพื่อดำเนินการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๓	๑.๐๕๕	ปานกลาง
๔.	ให้ข้อมูลการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ป่าในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๓	๑.๐๒๒	ปานกลาง
๕.	ร่วมกำหนดออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๐	๑.๑๐๘	ปานกลาง
๖.	เสนอแนะเพื่อทำการคัดเลือกคณะทำงานในการดำเนินการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๗	๑.๐๗๕	ปานกลาง
รวม		๓.๐๙	๐.๐๔๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๐๙, S.D = ๐.๐๔๕) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า การร่วมสำรวจและวางแผนกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าเพื่อดำเนินการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๓, S.D = ๑.๐๕๕) และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ป่าการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ($\bar{X}$ = ๓.๑๓, S.D. = ๑.๐๒๒) ในข้อที่ว่า ตัดสินใจในการวางแผนด้านการป้องกันทรัพยากรป่าไม้กับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ($\bar{X}$ = ๓.๐๑, S.D. = ๐.๙๖๑) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วม
ดำเนินการ

(n = ๓๖๘)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
๗.	ติดต่อประสานงานและแจ้งข่าวสารข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๒	๑.๐๕๐	ปานกลาง
๘.	ทำการสำรวจแนวเขตพื้นที่ป่าเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลาย ด้านทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๕	๑.๐๖๙	ปานกลาง
๙.	ดำเนินการปักหลักแนวเขต ปิดป้ายประกาศเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายด้านทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๔	๑.๐๙๒	ปานกลาง
๑๐.	ทำการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๑	๑.๐๘๕	ปานกลาง
๑๑.	ออกตรวจลาดตระเวนและดับไฟป่า ร่วมทำแนวกันไฟในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๑	๑.๑๔๐	ปานกลาง
๑๒.	ช่วยจัดหากล้าไม้ในการปลูกป่าฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมร่วมกับหน่วยงานและชุมชนในพื้นที่	๓.๑๐	๑.๑๐๗	ปานกลาง
รวม		๓.๑๑	๐.๐๘๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๑, S.D. = ๐.๐๘๖) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ในข้อที่ว่า ดำเนินการปักหลักแนวเขต ปิดป้ายประกาศเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายด้านทรัพยากรป่าไม้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๒๔, S.D = ๐.๐๙๒) รองลงมาคือ ให้ข้อมูลการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ป่าในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ($\bar{X}$ = ๓.๑๕, S.D. = ๐.๐๖๙) ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในข้อที่ว่า ออกตรวจลาดตระเวนและดับไฟป่าร่วมทำแนวกันไฟในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ($\bar{X}$ = ๓.๐๑, S.D. = ๑.๑๐๗) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วม
ประเมินผล

(n = ๓๖๘)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
๑๓.	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผลของการดำเนินงานกิจกรรมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๒	๑.๐๒๗	ปานกลาง
๑๔.	เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแก้ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องการดำเนินงานในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๒.๙๙	๑.๐๑๒	ปานกลาง
๑๕.	เปิดโอกาสให้ประชาชนรับทราบ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๒	๑.๐๖๙	ปานกลาง
๑๖.	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๗	๑.๐๗๖	ปานกลาง
๑๗.	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบถึงแนวทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๗	๑.๐๓๗	ปานกลาง
๑๘.	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างจิตสำนึก และรู้สึกห่วงใยในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างเป็นระบบ	๓.๓๘	๑.๐๐๓	ปานกลาง
รวม		๓.๑๔	๐.๑๕๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๔, S.D. = ๐.๑๕๓) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ในข้อที่ว่า

เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างจิตสำนึกและรู้สึกห่วงใยในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$ = ๓.๓๘, S.D = ๐.๐๐๓) รองลงมา ในข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบถึงแนวทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ($\bar{X}$ = ๓.๒๗, S.D. = ๐.๐๓๗) และในข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแก้ปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องการดำเนินงานในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ($\bar{X}$ = ๒.๙๙, S.D. = ๑.๐๑๒) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดดำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วม
รับผลประโยชน์

(n = ๓๖๘)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D	
๑๙.	ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ และสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข	๓.๕๘	๐.๙๔๘	ปานกลาง
๒๐.	ประชาชนมีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการค้นคว้าศึกษาวิจัย มีแหล่งศึกษาทางธรรมชาติและได้มีห้องเรียนทางธรรมชาติ	๓.๒๐	๑.๐๕๖	ปานกลาง
๒๑.	ประชาชนมีแหล่งต้นน้ำลำธารช่วยรักษาความชุ่มชื้นของดินทำการเกษตรได้รับผลผลิตดี สร้างรายได้ให้กับชุมชน	๓.๔๐	๑.๐๕๓	ปานกลาง
๒๒.	ประชาชนมีแหล่งสมุนไพร มีการรักษาโรคที่สำคัญ มีแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และมีแหล่งไม้ใช้สอยในครัวเรือน	๓.๓๗	๑.๐๕๙	ปานกลาง
๒๓.	ประชาชนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน	๓.๐๙	๑.๐๙๐	ปานกลาง
๒๔.	ประชาชนมีแหล่งอาหารที่สำคัญของชุมชน เช่น	๓.๙๔	๐.๙๓๒	ปานกลาง

	หน่อไม้ เห็ด มัน กลอย และพืชผักป่าชนิดต่าง ๆ			
รวม		๓.๔๓	๐.๓๐๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยค่าเฉลี่ยรวมรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.302) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดในข้อที่ว่า ประชาชนมีแหล่งอาหารที่สำคัญ ของชุมชน เช่น หน่อไม้ เห็ด มัน กลอย และพืชผักป่าชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.532) รองลงมาคือ ในข้อที่ว่า ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติและสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.548) และในข้อที่ว่าประชาชนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.990) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามการมีส่วนร่วม ๔ ด้านจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๘)

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๔๒	๓.๒๐	๐.๗๕๓	๐.๓๔๒	๐.๗๓๓
หญิง	๑๗๖	๓.๑๗	๐.๘๐๓		

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวมรวม ด้วยวิธีทดสอบค่าที (t - test) เมื่อจำแนกตาม เพศ ได้แก่ ชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ และหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๗ พบว่า โดยค่าเฉลี่ยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ไม่แตกต่างกัน โดยจำแนก
ตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามการมีส่วนร่วม ๔ ด้านจำแนกตามอายุ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๘)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
๑๘ - ๓๐ ปี	๖๖	๓.๑๕	๐.๗๙๐	๑.๘๓๗	๐.๑๒๑
๓๑ - ๔๐ ปี	๘๓	๓.๐๔	๐.๖๙๗		
๔๑ - ๕๐ ปี	๑๓๗	๓.๒๓	๐.๘๔๕		
๕๑ - ๖๐ ปี	๖๗	๓.๓๖	๐.๗๒๔		
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๕	๓.๑๙	๐.๗๗๖		

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ที่มีช่วงอายุต่างกัน ๕ ระดับ
ได้แก่ ๑๘ - ๓๐ ปี, ๓๑ - ๔๐ ปี, ๔๑ - ๕๐ ปี, ๕๑ - ๖๐ ปี และตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
๓.๑๕, ๓.๐๔ , ๓.๒๓, ๓.๓๖ และ ๓.๑๙ ตามลำดับ) โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของ
ตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างกัน โดยจำแนก
ตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามการมีส่วนร่วม ๔ ด้านจำแนกตาม
วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๖๘)

วุฒิการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ประถมศึกษา	๑๔๘	๓.๒๒	๐.๗๑๕	๑.๕๒๗	๐.๒๐๗
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	๑๗๒	๓.๑๕	๐.๘๖๒		
อนุปริญญา	๒๒	๓.๔๕	๐.๖๐๑		
ปริญญาตรีขึ้นไป	๒๖	๓.๐๒	๐.๕๘๗		

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม มีการศึกษาต่างกัน ๔ ระดับ
ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
๓.๒๒, ๓.๑๕, ๓.๔๕ และ ๓.๐๒ ตามลำดับ) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างกัน โดยจำแนกตาม
ระดับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ตามการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน
จำแนกตามระดับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๘)

รายได้	n	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๘๒	๓.๑๗	๐.๗๖๔	๒.๕๔๓	๐.๐๕๖
๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๗	๓.๓๘	๐.๘๐๖		
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๙	๓.๒๒	๐.๕๖๓		
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๐	๒.๘๕	๐.๘๔๘		

จากตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ที่มีรายได้ต่างกัน ๔ ระดับ
ได้แก่ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท, ๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท, ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท และมากกว่า
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๗, ๓.๓๘, ๓.๒๒ และ ๒.๘๕ ตามลำดับ) โดยใช้วิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม
ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน
ทรัพยากร ป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างกัน จำแนกตาม
อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๖๘)

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓๕	๓.๒๔	๐.๘๗๕	๐.๕๙๐	๐.๖๗๐
ธุรกิจส่วนตัว	๑๘	๓.๑๑	๐.๖๐๙		
รับจ้างทั่วไป	๘๖	๓.๑๐	๐.๗๔๘		
เกษตรกร	๒๐๔	๓.๒๑	๐.๗๙๔		
อื่น ๆ (นักศึกษา,ค้าขาย)	๒๕	๓.๑๙	๐.๗๗๖		

จากตารางที่ ๔.๑๑ เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากร
ป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม มีอาชีพต่างกัน ๕ ระดับ ได้แก่
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป เกษตรกร และอื่น ๆ (นักศึกษา,ค้าขาย) (ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ ๓.๒๔ , ๓.๑๑, ๓.๑๐, ๓.๒๑ และ ๓.๑๙ ตามลำดับ) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง
เดียว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากร
ป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๒ ตารางสรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	การทดสอบ		Sig.	ผลการทดสอบ
			ค่า t	ค่า F		
๑.	เพศ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ	๐.๓๔๒	-	๐.๗๓๓	ปฏิเสธ
๒.	อายุ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ	-	๑.๘๓๗	๐.๑๒๑	ปฏิเสธ
๓.	วุฒิการศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ	-	๑.๕๒๗	๐.๒๐๗	ปฏิเสธ
๔.	รายได้	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ	-	๒.๕๔๓	๐.๐๕๖	ปฏิเสธ
๕.	อาชีพ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ	-	๐.๕๙๐	๐.๖๗๐	ปฏิเสธ

จากตารางที่ ๔.๑๒ เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน ๕ สมมติฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๔.๔.๑ ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	ประชาชนบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการเข้าไปมีส่วนร่วม	๑๑
๒.	หน่วยงานภาครัฐขาดการประชาสัมพันธ์ในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน	๑๐
๓.	การกำหนดนโยบายของรัฐไม่ค่อยมีความชัดเจน การจัดสรรงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ	๗
๔.	ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐไม่มีความต่อเนื่อง มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้	๔

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ดังนี้ ประชาชนบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการ เข้าไปมีส่วนร่วม มากที่สุด จำนวน ๑๑ คน รองลงมา หน่วยงานภาครัฐขาดการ

ประชาสัมพันธ์ ในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน จำนวน ๑๐ คน และน้อยที่สุด ขาดการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐ ไม่มีความต่อเนื่อง มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ จำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๔ ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันทรัพยากร ป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วม คิดวางแผน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรมีการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าไปมี ส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น	๑๙
๒.	ควรจัดให้มีการอบรมจัดเวทีสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะและ วิธีการเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน	๑๐
๓.	ควรมีการกำหนดนโยบายของรัฐในพื้นที่ป่าไม้ให้มีความชัดเจน รวมทั้งการ จัดสรรงบประมาณให้มีความเพียงพอและเหมาะสม	๘
๔.	เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐควรจะให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแล สร้าง ความไว้วางใจให้กับประชาชน และยึดถือปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ และข้อ บังคับ	๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ดังนี้ ด้านควรมีการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น มากที่สุด จำนวน ๑๙ คน รองลงมา ควรมีการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมใน การป้องกันทรัพยากรป่าไม้ให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น จำนวน ๑๐ คน และน้อยที่สุด เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ของรัฐควรจะให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแล สร้างความไว้วางใจให้กับประชาชนและยึดถือปฏิบัติ ตาม กฎระเบียบ และข้อบังคับ จำนวน ๕ คน

๔.๔.๒ ความเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ ความเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลงดคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนและ มองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และผู้นำที่จะต้องดำเนินการ	๒๑
๒.	การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย การจัดสรรเงิน งบประมาณไม่เพียงพอ	๑๖
๓.	ขาดทีมงานที่เข้ามามีความรับผิดชอบในการตัดสินใจได้อย่างเป็น รูปธรรม	๙
๔.	ขาดการติดต่อประสานงานประชาชนขาดโอกาสในด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	๗

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนในตำบลงดคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลงดคำ อำเภอสี จังหวัด ลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ ของตนและมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และผู้นำที่จะต้องดำเนินการ จำนวน ๒๑ คน รองลงมา การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย การจัดสรรเงินงบประมาณไม่เพียงพอ จำนวน ๑๖ คน และน้อยที่สุดคือ ขาดการติดต่อประสานงานประชาชนขาดโอกาสในด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๑๖ ความเห็นของประชาชน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่รู้สำนึกถึงการเป็น เจ้าของด้านทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆให้มากขึ้น	๑๓
๒.	หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินงบประมาณให้เพียงพอ ได้อย่างทั่วถึง	๑๑
๓.	ควรจัดตั้งทีมงานในการสอดส่องตรวจตราป้องกันในการบุกรุกทำลาย ป่าของแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและ ป้องกันไฟป่า โดยให้มีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม	๙
๔.	ควรมีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ปัญหา พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ทรัพยากรป่าไม้ให้มากขึ้น	๖

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ
ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน
ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่รู้สำนึกถึงการ
เป็นเจ้าของด้านทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆให้มากขึ้น จำนวน ๑๓ คน รองลงมา
หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินงบประมาณให้เพียงพอได้อย่างทั่วถึง จำนวน ๑๑ คน
และน้อยที่สุดคือ ควรมีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา
พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ให้มากขึ้นจำนวน ๖ คน

**๔.๔.๓ ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมิณผล**

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วม
ดำเนินการ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๗ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วม
ประเมิณผล

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหารจัดการ สร้างความ เข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับให้แก่ประชาชน	๑๑
๒.	โอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรคของประชาชน มีน้อยหรือเมื่อแสดงความคิดเห็นไปแล้วขาดการยอมรับ	๙
๓.	การขาดความรู้ทางด้านทักษะวิชาการในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การป้องกันรักษาป่า	๖
๔.	การกำหนดพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านไม่มีความชัดเจนจึงเกิดความ ขัดแย้งและเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประเมินผลในการป้องกัน ทรัพยากรป่าไม้	๓

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอลี้
จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมิณผล การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหาร
จัดการสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับแก่ประชาชนจำนวน ๑๑ คน
รองลงมา โอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรคของประชาชนมีน้อยหรือเมื่อแสดงความคิดเห็น
ไปแล้วขาดการยอมรับ จำนวน ๙ คน และน้อยที่สุดคือ การกำหนดพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้าน
ไม่มีความชัดเจนจึงเกิดความขัดแย้งและเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประเมินผลในการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้ จำนวน ๓ คน

ตารางที่ ๔.๑๘ ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรบริหารจัดการให้เป็นระบบและสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง	๑๒
๒.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและให้การยอมรับใน ข้อเสนอแนะของประชาชน	๗
๓.	ควรจัดให้มีการอบรมด้านวิชาการและจัดกลุ่มเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร	๕
๔.	ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านให้มีความชัดเจน เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างชุมชนที่มีเขตพื้นที่ติดกัน	๔

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ควรบริหารจัดการให้เป็นระบบและสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง จำนวน ๑๒ คน รองลงมา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นและให้การยอมรับในข้อเสนอแนะของประชาชน จำนวน ๗ คน และน้อยที่สุด คือ ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านให้มีความชัดเจน เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่าง ชุมชนที่มีเขตพื้นที่ติดกัน จำนวน ๔ คน

๔.๔.๔ ข้อคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมด้านรับผลประโยชน์

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามผู้ตอบส่วนมากระบุปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมด้านรับผลประโยชน์ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	ขยายบุกรุกพื้นที่เพื่อต้องการที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าไม้	๑๔
๒.	การใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์	๑๑
๓.	การลักลอบตัดไม้เพื่อนำไปเป็นสินค้า	๘
๔.	ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าและผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้	๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ขยายบุกรุกพื้นที่เพื่อต้องการที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าไม้ จำนวน ๑๔ คน รองลงมา การใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ จำนวน ๑๑ คน และน้อยที่สุดคือ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าและผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ จำนวน ๕ คน

๔.๔.๕ ข้อคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

ตารางที่ ๔.๒๐ ข้อคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรกำหนดเขตพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินของราษฎรให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกขยายพื้นที่	๑๑
๒.	ควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงอนุรักษ์	๘
๓.	ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำการออกตรวจป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เป็นประจำและต่อเนื่อง	๖
๔.	จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่ราษฎรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกรู้สึกหวงแหนทรัพยากรป่าไม้	๓

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนในตำบลดงคำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรกำหนดเขตพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินของราษฎรให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกขยายพื้นที่ จำนวน ๑๑ คน รองลงมา ควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงอนุรักษ์ จำนวน ๘ คน และน้อยที่สุดคือ จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่ราษฎรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกรู้สึกหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ จำนวน ๓ คน

๔.๕ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบล ดงตำอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ข้อมูลที่น่ามาเสนอซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน ๘ ท่าน ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงตำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จากการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

๑) พระใบฎีกาพนพิชัย	รัตนญาณ	เจ้าอาวาสวัดปางสำน เลขาเจ้าคณะอำเภอลี้
๒) นายจันทร์ทิพย์	ดีวรรณะ	กำนันตำบลดงตำ
๓) นายเสกสรรค์	เพชรสกุลจิตร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านป่าคา
๔) นายเล็ก	จีแอ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านดงตำ
๕) นายแดง	ตาคำ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านบวง
๖) นายรุ่งโรจน์	ทาหาญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านห้วยหญ้าไซ
๗) นายนิพันธ์	ปวกพรมมา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านแม่ลอง
๘) นายมงคล	ขัดแสน	ประธานสภาเทศบาลตำบลดงตำ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. แนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงตำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงตำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ในด้านการร่วมคิดวางแผน กล่าวคือ ร่วมประชุมแต่ละครั้งจะต้องเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ควรมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและนำไปสู่การวางแผนตามประเด็นแนวทางในการป้องกันรักษาป่าให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น และยังให้ข้อมูลที่สำคัญกล่าวไว้ว่า

“มีการร่วมวางแผนการกำหนดแนวเขต กฎระเบียบ ข้อบังคับในการป้องกันรักษาป่าโดยยึดถือมติที่ประชุม”

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า มีการปรึกษาหารือในป้องกันรักษาป่าจะต้องมีข้อกำหนด กฎระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้ทุกคนได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติให้มีความเสมอภาคกัน และข้อกำหนด

^๑สัมภาษณ์ พระใบฎีกาพนพิชัย รัตนญาณ, เจ้าอาวาสวัดปางสำน, เลขาเจ้าคณะอำเภอลี้,

กฎระเบียบนี้ กำหนดขึ้นโดยชุมชน และยังคงแสดงถึงความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ซึ่งจะก่อเกิดประโยชน์มากในการที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ในการบุกรุกทำลายป่าได้

“ได้ร่วมเสนอแนะให้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการในดูแลรักษาป่า”^๒

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า การที่จะมีการร่วมกันรักษาป่า จะต้องมีการดำเนินงานเป็นแกนนำ เพื่อสอดส่องดูแลป่าและจะต้องมีการแต่งตั้งชุดคณะทำงานขึ้น โดยการขอรับผู้ที่มีจิตอาสา มีความเสียสละ มีความรับผิดชอบ ทุกคนจะต้องร่วมกันสนับสนุนและรับหลักการในที่ประชุม เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะร่วมกันแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ทั้งยังจะแสดงถึงการส่งเสริมด้านการมีระเบียบวินัยและการเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

“เสนอแนวทางให้มีการวางแผนร่วมกับทุกภาคส่วนในการดูแลรักษาป่า”^๓

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางการทำงานจะต้องได้รับความสนับสนุนจากทุกภาคส่วนให้ถือว่าการดูแลรักษาป่า นั้น อย่าไปมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใดไปไม่ได้ เพราะว่าป่าไม้เป็นทรัพยากรของชาติ เป็นสมบัติของส่วนร่วมไม่ใช่ผู้หนึ่งผู้ใด ดังนั้น ทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจโดยตรงคอยให้การแนะนำและสนับสนุน จึงจะนำไปสู่การคิดวางแผนให้ประสบผลสัมฤทธิ์

“ให้มีการประชุมความคิดเห็นในการป้องกันไฟป่าที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำลายป่าเป็นอย่างมาก”^๔

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า ไฟป่าที่เกิดขึ้นช่วงฤดูแล้งที่ผ่าน ๆ มา ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้เป็นอย่างมาก และทุกคนจะต้องมีจิตสำนึกในการที่จะจุดไฟเผาป่าและควบคุมไฟป่าไม่ให้เกิดขึ้น หรือแม้แต่จะจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ หาอาหาร และการเผาไร่ จะต้องมีการควบคุมเพื่อไม่ให้ไฟลุกลามไปสู่ที่อื่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งคนและสัตว์ ดังนั้น จะต้องมีการวางแผนในการป้องกันไฟป่า เป็นต้นว่า ทำแนวกันไฟรอบ ๆ บริเวณป่าและที่ทำกินของตน

กล่าวโดยสรุปแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน เป็นการแสดงออกถึงการเสียสละและความสามัคคี การยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เป็นการเปิดใจกว้างพร้อมที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาและการเสริมสร้างการมีระเบียบวินัยให้กับตนเอง มีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในชุมชนและชาติ

^๒ สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ตีะวรรณะ, กำนันตำบลดงคำ, ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗.

^๓ สัมภาษณ์ นายเสกสรร เพชรสกุลจิตร, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ บ้านดงคำ, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗.

^๔ สัมภาษณ์ นายรุ่งโรจน์ ทาหาญ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านห้วยหญ้าไซ, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗.

๒. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ กล่าวคือ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นดำเนินการทั้งในด้านเชิงรุกและเชิงรับ จัดให้มีการรณรงค์การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการป้องกันรักษาป่าอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“บวร” มีบ้าน วัด โรงเรียนหรือราชการ โดยให้ผู้นำด้านศาสนาเข้ามาสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้^๕

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานป้องกันทรัพยากรป่าไม้จะต้องร่วมกันในลักษณะ “บวร” (บ้าน วัด ราชการ) บ้านถือว่าเป็นกำลังหลักในชุมชนมีผู้นำชุมชนชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมให้มากมีการจัดชุดออกตรวจตราลาดตระเวนป้องกันดูแลรักษาป่าวัด เป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านมีพระภิกษุสามเณรคอยชี้แนะ และให้คำปรึกษาแนะนำ โดยพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือและมีความศรัทธาชาวบ้านมีความเชื่อฟังในคำปรึกษาแนะนำ ราชการคือหน่วยงานทางภาครัฐคอยให้ความสนับสนุน ให้ความรู้สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทั้งจัดโครงการฝึกอบรมในการสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน เยาวชน ให้มีจิตสำนึกในการป้องกันรักษาป่าให้เกิดความยั่งยืน

“การดำเนินการรักษาป่าโดยมีการกำหนดระยะเวลาการทำงานเป็นช่วง ๆ”^๖

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า การจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าควรกำหนดระยะเวลาเป็นช่วง ๆ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมมีความจำเป็นที่จะต้องหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการดำเนินกิจกรรม หากไม่หาเวลาที่เหมาะสมแล้ว บางครั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมทำให้เกิดปัญหาในด้านระยะเวลาการทำงาน อาจส่งผลกระทบต่อการทำมาหาเลี้ยงชีพได้ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะไม่ประสบผลสำเร็จได้เท่าที่ควร

“ดำเนินการติดป้ายแนวเขตระหว่างเขตป่ากับพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเพื่อป้องกันการบุกรุกและการขยายพื้นที่”^๗

^๕ สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ, กำนันตำบลดงคำ, ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗.

^๖ สัมภาษณ์ นายแดง ตาคำ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านบวัก, ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^๗ สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านแม่ลอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า การบุกรุกทำลายป่าและการขยายที่ทำกินของชาวบ้าน รุกล้ำเข้าไปในเขตป่า เนื่องจากการกำหนดแนวเขตป่าไม่มีความชัดเจน ไม่มีการปิดป้ายประกาศ กำหนดแนวเขตป่าให้ชาวบ้านได้รู้เห็น จึงเป็นปัญหาหนึ่งในทางป้องกันป่า และมักอ้างว่าไม่ทราบถึง แนวเขตป่าอยู่ตรงไหน ดังนั้น ต้องมีการดำเนินการทำแนวเขตป่ากับเขตที่ทำกินของชาวบ้านให้มีความชัดเจน โดยการทำป้ายหรือเครื่องหมายแสดง เช่น ปลูกไม้ป่าตามแนวเขตกันชนระหว่างเขตป่า กับที่ทำกินของชาวบ้าน

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการในลักษณะ

“บวร” มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ร่วมรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันรักษาป่า ออกตรวจลาดตระเวนป่า มีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน เยาวชน ให้มีจิตสำนึกให้มากขึ้น ผู้นำในองค์กรต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมมีการกำหนดแนวเขตปิดป้าย แสดงสัญลักษณ์กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้ นักภูธรเขียบ ขอบังคับไปปิดประกาศไว้บริเวณเขตที่ล่อแหลม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการ ป้องกันรักษาป่าได้อย่างยั่งยืน

๓. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ในด้านการร่วมประเมินผล คือ การประเมินผลของกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นว่าสามารถแก้ไข ปัญหาหรือสามารถป้องกันทรัพยากรป่าไม้ได้มากน้อยเพียงใด ประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการ หรือกิจกรรมมากน้อยเพียงใด และในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ มีปัญหาเกิดขึ้นอะไรบ้างที่จำเป็น ต้องมีการแก้ไขให้สามารถส่งผลดีต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง และเป็นการหาแนวทางใหม่ๆ ที่จะ ดำเนินการป้องกันปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“การสำรวจและกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ จะต้องมีการติดตามตรวจสอบประเมินผล”^๔

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล กล่าวคือ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆในการดูแล

^๔ สัมภาษณ์ นายเล็ก จีแอ,

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านดงคำ, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗.

รักษาทรัพยากรป่าไม้แล้ว จะต้องมีการสำรวจพื้นที่เป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ปัญหาสรุปผลร่วมกันทั้งส่วนของภาครัฐและประชาชน โดยการหาค่าเฉลี่ยเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์การดำเนินงานในการมีส่วนร่วม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“การประเมินประเมินผลการดำเนินงานให้รับทราบปัญหา และนำปัญหาไปปรับปรุงแก้ไขโดยมีส่วนร่วมของทุกคน”^๙

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล กล่าว คือ ควรมีการออกแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นเชิงสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าหลังจากได้มีการดำเนินงานไปแล้วมีปัญหาหรือกระทบอย่างไรบ้าง ผลการตอบรับและความพึงพอใจด้านใดบ้าง แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินงาน เพื่อหาข้อสรุปของปัญหานำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“การบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้สามารถป้องกันได้ถ้าหากรับทราบถึงปัญหาอย่างแท้จริง”^{๑๐}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ พบว่า การบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ที่ผ่านมายังขาดการประเมินผลการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และแนวทางแก้ไขยังหาข้อสรุป อย่างแท้จริงไม่ได้ ดังนั้น จะต้องมีการร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา แล้วนำข้อสรุปที่ได้รับการประเมินผลไปสู่แนวทางแก้ไขอย่างแท้จริงได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ให้มีการตรวจสอบติดตามหลังจากได้ดำเนินไปแล้ว และนำผลของการดำเนินงานมาประมวลผลและวิเคราะห์ หรือการออกแบบสอบถามความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคนในพื้นที่ เพื่อหาข้อสรุปการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

^๙ สัมภาษณ์ คนเดียวกัน

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ, กำนันตำบลดงคำ, ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗.

๔. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ กล่าวคือ

“เมื่อในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ก็จะทำให้ คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการมีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้การเพาะปลูกในด้านทำการเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยว มีแหล่งอาหาร แหล่งเรียนรู้ ศึกษาวิจัยเป็นแหล่งทำให้คนในพื้นที่มีรายได้และประหยัดรายจ่าย มีแหล่งพันธุ์ไม้หายากชนิดมีอากาศที่บริสุทธิ์”^{๑๑}

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ พบว่า ทรัพยากรป่าไม้มีความผูกพันและมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่มาก ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากพื้นที่ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ทำให้มีระบบนิเวศที่มีความสมดุล สภาพแวดล้อมดีสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ผลผลิตมีคุณภาพนำไปขายได้ราคา รายได้เพิ่ม รวมทั้งเป็นการป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติได้เป็นอย่างดีด้วย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“ป่าไม้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต จงอย่าคิดบุกรุกทำลาย”^{๑๒}

จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ป่าไม้มีคุณประโยชน์และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสรรพสิ่งทั้งหลายที่อาศัยอยู่กับป่าอยู่กับธรรมชาติ ป่าไม้เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และยังเป็นแหล่งขยายแพร่พันธุ์ของพืชและสัตว์หลาย และป่าไม้ยังให้โทษอีกมากมายหากทุกคนไม่ร่วมกันรักษาป่าและคอยแต่จะทำลายป่าแล้ว สักวันหนึ่งภัยธรรมชาติต่างๆ จะกลับมาลงโทษสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

“สิ่งใดก็ตามที่ให้คุณประโยชน์มากมายอนันต์ สิ่งนั้นก็ย่อมให้โทษมหันต์ได้เหมือนกัน”^{๑๓}

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ คนในพื้นที่ต่างมีความผูกพันต่อทรัพยากรป่าไม้อยู่ตลอดเวลา เพราะทรัพยากรป่าไม้ให้ประโยชน์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์ทำให้เกิดการสร้างสมดุลของระบบนิเวศตามธรรมชาติ ก็จะทำให้ราษฎรได้รับผลผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มีราคามี

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาพนนพิชัย รตนญาโณ, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒} สัมภาษณ์คนเดียวกัน

^{๑๓} นายมงคล ชัดแสน, ประธานสภาเทศบาลตำบลดงคำ, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

รายได้เพิ่มขึ้นและมีฐานะการเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข ป่าไม้เป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งปัจจัย ๔ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ทั้งของพืชและสัตว์ ทำให้ลดมลภาวะทางอากาศ ป่าไม้เมื่อมีคุณอนันต์ ก็ย่อมมีภัยมหันต์ด้วย

๕. แนวทางในการส่งเสริมการใช้หลักอภิธานิธรรมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน

แนวทางในการส่งเสริมการใช้หลักอภิธานิธรรมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า มีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ตามหลักอภิธานิธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว หากตั้งอยู่ในผู้ใดแล้วผู้นั้นมีแต่ความเจริญหรือหลักปฏิบัติที่นำความสุข ความเจริญมาสู่หมู่คณะ เป็นหลักธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เกิดความสามัคคีของหมู่คณะ ดังมีผู้ให้แนวทางที่สำคัญดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ เป็นการแสดงว่าเมื่อมีการประชุมแต่ละครั้งจะต้องเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันในสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมชุมชน หน่วยงาน และครอบครัว ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในทุกกรณี

๒) เมื่อเลิกประชุมก็เลิกพร้อมกัน เมื่อเลิกประชุมแล้วพร้อมเพรียงกันกระทำกิจที่ควรทำ ยอมรับในมติที่ประชุมเพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกันด้วยความราบรื่น ไม่ให้เกิดความเคลือบแคลงใจต่อกัน พร้อมให้การยอมรับในสิ่งที่ได้กระทำลงไปด้วยความเต็มใจ

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ซึ่งทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคม ยอมรับกฎกติกาทางสังคมไม่มีการฝ่าฝืน การจะอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นปกติสุขได้ทุกคนต้องยึดถือกฎกติกาทางสังคม และไม่คิดที่จะทำการล้มล้างกฎกติกาทางสังคม^{๑๔}

๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่ ผู้เป็นประธานหรือผู้อาวุโส การอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีผู้นำในด้านต่าง ๆ ทุกคนควรให้ความเคารพนับถือเชื่อฟังผู้นำหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากทุกคน และควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน

๕) ไม่มีการกดขี่ข่มเหงรังแกผู้ด้อยกว่าขึ้นใจสตรี โดยไม่มีการกดขี่ข่มเหงรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า การทำงานร่วมกันจะไม่มีการเอาเปรียบกัน มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้กันป้องกันคุ้มและ

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาณนพิชัย รตนญาโณ, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ช่วยเหลือกันยามเกิดภัยพิบัติหรือเมื่อคราวได้รับความเดือดร้อน เช่นเดียวกันกับการดูแลรักษาป่า ไม่ทำลายป่า และไม่มีการเอารัดเปรียบทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป^{๑๕}

๖) เคารพสักการะเจดีย์ปูชนียสถานที่สำคัญทางศาสนา ให้ความเคารพปกป้องรักษา สถานที่สำคัญในศาสนาตามความเชื่อของชุมชน เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคณะไม่ทำการ ลบลู่ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามที่ชุมชนยึดถือ และให้ค่านึงถึงว่า ทรัพยากรป่าไม้ก็มีเทวดา(รุกขเทวดา) เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาศัยอยู่ทุกคนควรให้การอนุรักษ์ไว้

๗) ให้การอารักขาคัมภีร์พระอรหันต์ เปรียบกับการร่วมกันดูแลรักษาป่าเช่นเดียวกัน กับการให้คัมภีร์พระอรหันต์ เพราะพระอรหันต์สอนให้ทุกคนพ้นจากกิเลส ตัณหา ปาโมให้คุณค่า ต่อการดำรงชีวิต ดังนั้น ทุกคนควรให้ความคุ้มครองรักษาทรัพยากรป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย^{๑๖}

โดยสรุปแล้ว แนวทางในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน เป็นการนำเอา หลักธรรมอันจะนำมาซึ่งความสามัคคีปรองดอง ความสงบสุขของหมู่คณะหรือสังคม กล่าวคือ เป็นหลักธรรมที่มีความอุปการะสงเคราะห์เกื้อกูลกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ เพราะเป็นหลักธรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วม ของทุกคน หากนำหลักธรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ก็สามารถนำไปสู่วิถีแห่ง การแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นได้ และสามารถนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาของ สังคมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

๔.๖ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของ ตำบลดงคำ อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน โดยวิธีแบบผสวนวิธี

๔.๖.๑ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสวนวิธี ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

จากผลการวิจัยเชิงประมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน ทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมอปริหานิยธรรม ในด้านการมี ส่วนร่วมคิดวางแผน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันในการเพื่อเป็นการและเปลี่ยนเรียนรู้ในและแสดง แนวคิดต่อกันในที่ประชุม ซึ่งเป็นประเด็นแรกที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน เนื่องจากการ รวบรวม ความคิดเห็นจากประชาชนเป็นข้อมูลไปสู่การวางแผน ที่จะทำให้มองเห็นถึงปัญหาและที่มาของ

^{๑๕} นายมงคล ขัดแสน, ประธานสภาเทศบาลตำบลดงคำ, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายแดง ตาคำ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ บ้านบวก, ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ปัญหา ซึ่งอาจทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังตรงประเด็น อีกทั้งยังต้องมีการร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมร่วมคิดวางแผน ในข้อที่ว่าร่วมสำรวจและวางแผนกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่า (๓.๑๓ = ปานกลาง) และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ป่าในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ (๓.๑๓ = ปานกลาง) ซึ่งการวางแผนดำเนินการต้องใช้ความร่วมมือจากทุกคนในชุมชน เพื่อดำเนินงานให้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า “มีการร่วมวางแผนการกำหนดแนวเขตกฎระเบียบ ข้อบังคับในการป้องกันรักษาป่า โดยยึดถือมติที่ประชุม”^{๑๗}

๔.๖.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้
ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

จากผลการวิจัยเชิงประจักษ์ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ได้มีการลงมติรับหลักการในที่มีการร่วมประชุมกันแล้ว ทุกคนยอมรับในมติต่าง ๆ หลังจากการเลิกประชุมกันแล้วแบบมีนัยสำคัญ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินการมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมมาก หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ ผลสัมฤทธิ์ของงานก็ไม่มีอาจเกิดขึ้นได้ และการขับเคลื่อนต่าง ๆ ก็จะไม่ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ในข้อที่ว่า การดำเนินการปักหลักแนวเขต ปิดป้ายประกาศเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายด้านทรัพยากรป่าไม้ (๓.๑๑ = ปานกลาง) เนื่องจากว่าที่ผ่านมาได้มีการขยายเขตที่ทำกินของชาวบ้านเข้าไปในเขตป่า จึงนำมาสู่ต่อปัญหาในการป้องกัน เพราะว่าการกำหนดเขตไม่มีความชัดเจน ไม่มีปิดประกาศหรือเครื่องหมายใด ๆ ไปปิดแสดงไว้ จึงนำมาสู่ต่อปัญหาในการป้องกันและการดำเนินงานจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์การดำเนินการ และต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในพื้นที่ซึ่งนำทำเครื่องหมายแสดงแนวเขตให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะนำมาอ้างว่าไม่รู้ เป็นการสอดคล้องจากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญว่า “ดำเนินการติดป้ายแนวเขตระหว่างเขตพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินของชาวบ้านเพื่อป้องกันการบุกรุกและการขยายพื้นที่”^{๑๘}

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาณพิชัย รตนญาโณ, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านแม่ลอง, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

๔.๖.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล

จากผลการวิจัยเชิงประมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ซึ่งถือว่าเป็นการทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมาว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ในการประเมินผลเป็นการหาจุดบกพร่องของกิจกรรมที่ทำและยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสวนาหาข้อสรุปในกิจกรรมที่ทำได้อีกด้วย นอกจากนั้นยังสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล พบว่า ในข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตสำนึกและรู้สึกห่วงใยในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ได้อย่างเป็นระบบ (๓.๓๘ = ปานกลาง) ได้สอดคล้องจากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญว่า “การประเมินประเมินผลการดำเนินงานให้รับทราบปัญหา และนำปัญหาไปปรับปรุงแก้ไขโดยมีส่วนร่วมของทุกคน”^{๑๙} และ “การบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้สามารถป้องกันได้ถ้าหากรับทราบถึงปัญหาอย่างแท้จริง”^{๒๐}

๔.๖.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

จากผลการวิจัยเชิงประมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนอยู่อย่างปลอดภัย มีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีวิถีชีวิตที่เป็นสุข มีความพอเพียงในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้ผลผลิตดีมีคุณภาพสามารถนำไปจำหน่ายได้ราคาดีมีรายได้เพิ่มขึ้น และยังมีเกาะป้องกันการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ จากธรรมชาติได้

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายเล็ก จีแอ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านดงคำ, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗.

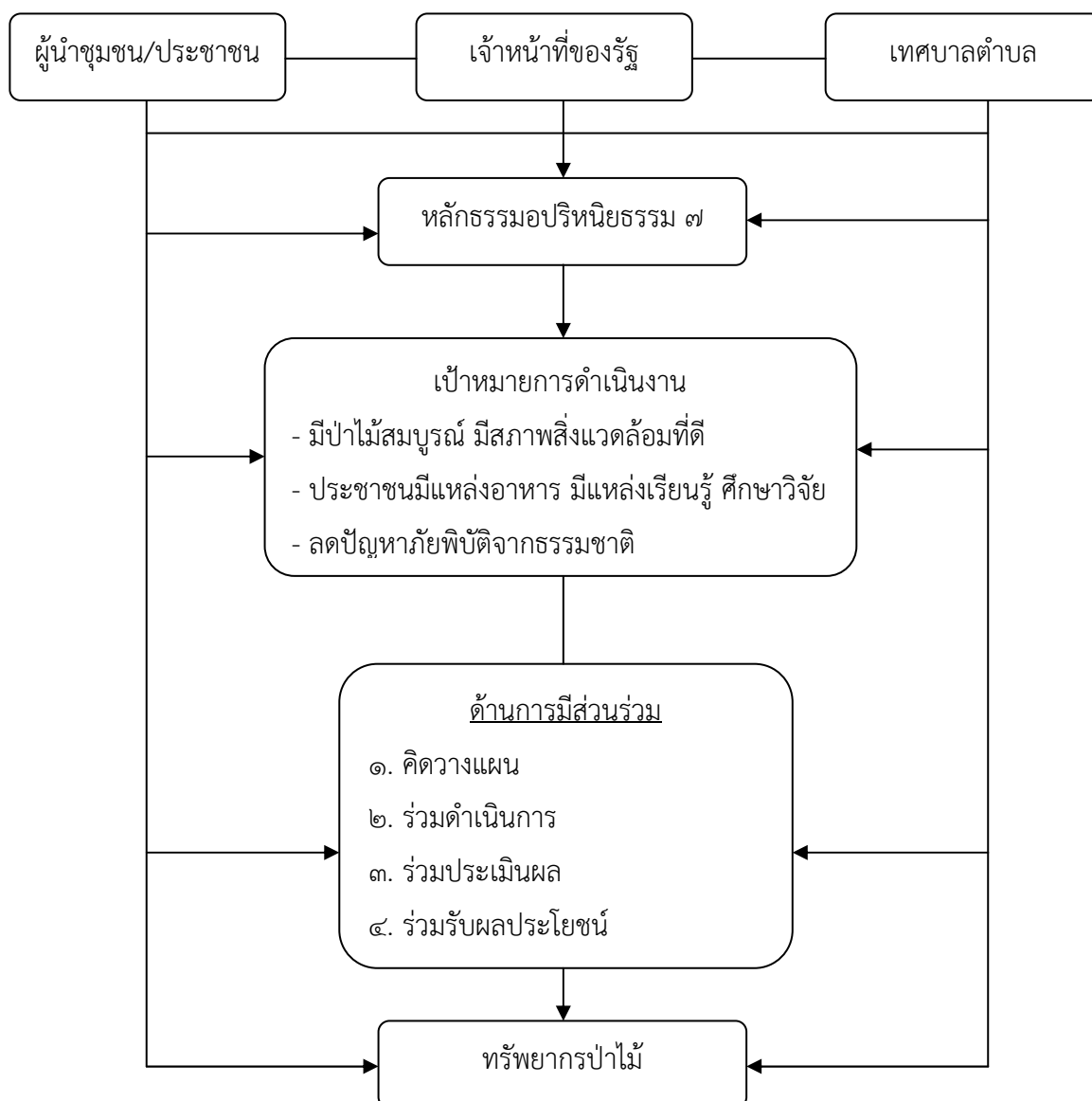
^{๒๐} สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ตะวรรณ, กำนันตำบลดงคำ, ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗.

ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ (เปรียบเสมือนได้ปกป้องคุ้มครองสถานที่อาศัยของสิ่งศักดิ์ตามป่าตามต้นไม้) พบว่า หากมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ประชาชนได้มีแหล่งหาอาหารตามช่วงของฤดูกาลได้ง่ายขึ้น เช่น หน่อไม้ เห็ด มัน กลอย และพืชผักป่าชนิดอื่น ๆ (๓.๙๔ = มาก) ในการรับผลประโยชน์จากการมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและอ้อม เช่น ได้รับผลประโยชน์จากมีแหล่งปัจจัย ๔ แหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านธรรมชาติ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และปลอดภัยจากมลภาวะทางอากาศและภัยธรรมชาติได้ พร้อมทั้งทำให้คนในพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตที่มีคุณค่ายิ่ง ซึ่งสอดคล้องจากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญว่า “เมื่อในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ก็จะทำให้ คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการมีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้การเพาะปลูกในด้านทำการเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยว มีแหล่งอาหาร แหล่งเรียนรู้ศึกษาวิจัยเป็นแหล่งทำให้คนในพื้นที่มีรายได้ และประหยัดรายจ่าย มีแหล่งพันธุ์ไม้นานาชนิดมีอากาศที่บริสุทธิ์” และ “ป่าไม้มีค่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตงอย่าคิดบุกรุกทำลาย”^{๒๑}

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีอย่างเท่าเทียมกัน (Mixed Methods) สามารถนำไปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาณนพิชัย รตนญาโณ, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗.

แผนภาพที่ ๔ แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นการบ่งชี้ถึงความเข้าใจและความร่วมมือในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่พอสมควร ประชาชนมีจิตสำนึกในการที่

จะเข้ามา มีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะวิธีการและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ของประชาชนบางคนยังไม่ค่อยมีความชัดเจน และการสูญเสียโอกาสในการหารายได้จากการประกอบอาชีพของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

๑. ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน ประชาชนบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการเข้าไปมีส่วนร่วม ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน การกำหนดนโยบายของรัฐไม่ค่อยมีความชัดเจน การขาดความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ของประชาชนบางกลุ่ม มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ ขาดความต่อเนื่องในการติดต่อประสานงาน ประชาชนขาดโอกาสการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดวางแผน เช่น การจัดประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็น การวางแผนป้องกันด้านทรัพยากรป่าไม้ การเสนอแนะการคัดเลือกคณะกรรมการ

๒. ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน มีประชาชนบางส่วนไม่ค่อยให้ความสำคัญคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนและมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และผู้นำที่จะต้องดำเนินการ การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย การจัดสรรเงินงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดทีมงานที่เข้ามามีความรับผิดชอบในการตัดสินใจได้อย่างเป็นรูปธรรม ขาดการติดต่อประสานงาน ประชาชนขาดโอกาสในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น ทำการประชาสัมพันธ์ ทำการตรวจสอบลาดตระเวนป่า การจัดกิจกรรมการฟื้นฟูสภาพป่า

๓. ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหารจัดการ และสร้างความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับ โอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นของประชาชนและขาดการยอมรับ การขาดความรู้ด้านทักษะวิชาการในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การป้องกันรักษาป่า และการกำหนดพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านไม่มีความชัดเจน จึงเกิดความขัดแย้ง และเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประเมินผล เช่น การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ ตลอดถึงการติดต่อประสานงาน

๔. ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลดงคำ อำเภอสี จังหวัดลำพูน จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมีการบุกรุกป่าเพื่อขยายที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าไม้ การลักลอบตัดไม้เพื่อนำไปเป็นสินค้า การใช้ทรัพยากรป่าไม้

อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบฟุ่มเฟือย โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้